

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
Факультет іноземних мов
Кафедра німецької філології

ДИПЛОМНА РОБОТА

На тему: розвиток міжкультурної комунікативної компетенції на заняттях
німецької мови в учнів старшої школи

Студентки 2 курсу групи МСО
Галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література)
(німецька)

Джемула Ілона Юріївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

Використання чужих ідей,
результатів і текстів мають
посилання на відповідне джерело
ступінь)

Науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент
Ігнатова О.М.
(прізвище та ініціали, посада, вчене звання, науковий

_____
(підпис)

_____
(ініціали, прізвище)

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис)

_____
(ініціали, прізвище)

Члени комісії _____
(підпис)

_____
(ініціали, прізвище)

_____
(підпис)

_____
(ініціали, прізвище)

_____
(підпис)

_____
(ініціали, прізвище)

м. Вінниця – 2020 рік

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НА ЗАНЯТТЯХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ	
1.1. Комунікативний підхід до вивчення німецької мови в учнів старшої школи	8
1.2. Сутність міжкультурної комунікативної компетентності(МКК) учня	1 4
1.3. Соціокультурні особливості формування МКК в учнів старшої школи	1 7
1.4. Система вправ для формування МКК	2 3 3
Висновки до розділу 1	3 1
Розділ 2. ПРАКТИЧНИЙ ЗМІСТ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НА ЗАНЯТТЯХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ	
2.1. Організація експериментального дослідження	3 3
2.2. Хід та аналіз дослідно-експериментальної роботи	4 5
Висновки до розділу 2	7 1
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	7 4
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	7 7
ДОДАТКИ	8 4

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Bennett J. Developing intercultural competence for international education faculty and staff // 2011 AIEA Conference, 20.02–23.02.2011, San Francisco, USA
2. Biel, K.: Motivation und Fremdsprachenunterricht. Theorie, Forschung und Praxis. Saarbrücken: VDM Verlag Dr. Müller, 2007.
3. Biel, K.: Motivation und Fremdsprachenunterricht. Theorie, Forschung und
4. Deardorff D. (o.J.): Interkulturelle Kompetenz — Schlüsselkompetenz des 21. Jahrhunderts.http://www.bertelsmannstiftung.de/bst/de/media/xcms_bst_dms_17145_17146_2.pdf
5. Knapp K., Knapp Potthoff A. Interkulturelle Kommunikation // Zeitschrift für Fremdsprachenforschung. 1990. — №1. — S.83.
6. Praxis. Saarbrücken: VDM Verlag Dr. Müller, 2007.
7. Spitzberg B. D., Shangnon G. Conceptualizing intercultural competence // The SAGE handbook of intercultural competence /Ed. by Darla K. Deardorff. Thousand Oaks, California, USA: SAGE publications, 2009. P. 2–52.
8. Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht [Online], 1(1), 37 pp.
Available:http://www.spz.tudarmstadt.de/projekt_ejournal/jg_01_1/beitrag/rost11.htm
9. Авдеева М.В. Межкультурная коммуникативная компетентность сотрудников органов внутренних дел в сфере международного сотрудничества: диссертация. канд. психол. наук: 19.00.05 / Маргарита Валерьевна Авдеева. — М., 2007. — 276 с.
10. Бех П. О., Биркун Л. В. Концепція викладання іноземних мов в Україні // Іноземні мови. — 1996. — № 2. — 193 с.
11. Бим, И.Л. Обучение иностранным языкам: поиски новых путей // Иностранные языки в школе / И.Л. Бим. — 1989. — № 1. — С. 19-26.

- 12.Бим, И.Л. Общая методика обучения иностранным языкам: Хрестоматия / И.Л. Бим. – М.: Просвещение, 1991.
- 13.Богатырева М.А. Социокультурный компонент содержания профессионально-ориентированного учебника: Автореферат. дис. ... канд. наук. М.А. Богатырева. М., 1998.
- 14.Богданова О. С. Логико-коммуникативные программы при обучении монологическому высказыванию// Иностранные языки // 1988, №5 // с. 35-43.
- 15.Бориснёв, С. В. Социология коммуникации: Учеб. пособие для вузов. — М.: ЮНИТИ-ДАНА / С.В. Бориснёв – 2003. – 270 с.
- 16.Быстрой, Е.Б. Речевая направленность урока иностранного языка как условие формирования коммуникативной компетенции обучающихся /Е.Б. Быстрая, И.А. Скоробренко // Евразийский гуманитарный журнал. – 2018. - № 2. – С. 99-102
- 17.Викторова Л.Г. Діалогова концепція культури М.М. Бахтіна - В.С. Библера. // Парадигма. Журнал міжкультурної комунікації. – 1998. – № 1.
- 18.Выготский, Л.С. Психология развития как феномен культуры: избранные психологические труды / Л.С. Выготский. – М.: Институт практической психологии; Воронеж: НПО «МОДЭК», 1996. – 512 с.
- 19.Гавра, Д. П. Основы теории коммуникации. 1-е изд. / Д.П. Гавра. – СПб.: Питер, 2011. 2004. – 153 с
- 20.Газета «Deutsch» № 5 2006 р.- «Особливості викладання німецької мови як другої іноземної» - с.2-3
- 21.Гальскова Н. Д. Сучасна методика навчання іноземних мов / Н.Д. Гальскова. - М.: Арті-Глоса, 2000. - 192 с. [с.34-36]
- 22.Гальскова Н. Д., Гез Н. И. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: учеб. пособие для студ. лингв. ун-тов и факультетов ин. яз. высш. пед. учеб. заведений: 5-е изд., стер. М.: Академия, 2008. 336 с.

- 23.Гальскова, Н.Д. Межкультурное общение: проблема целей и содержания обучения иностранным языкам / Н.Д. Гальскова // Иностранные языки в школе. 2004. – № 1. – С. 3-8.
- 24.Гез, Н.И. Формирование коммуникативной компетенции как объект зарубежных методических исследований / Н.И. Гез // Иностр. языки в школе. – 1985. – №2. – С. 17-24
- 25.Гришаева Л. И. Введение в теорию межкультурной коммуникации. Языкознание: Учебное пособие / Л. И. Гришаева, Л. В. Цурикова. – 4-е изд.– М.: Академик, 2006. – 336 с
- 26.Жинкин Н. И. Механизмы речи, М.; Просвещение, 1958. – 370 с. [120-126]
- 27.Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. вид. д-р пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с. [24]
- 28.Зализняк А.А. Языковая картина мира. Статья из интернета-энциклопедии "кругосвет":<http://www.krugosvet.ru> (23.03.2013).
- 29.Зимняя И.А. Психологические аспекты обучения говорящего на иностранном языке: Пособие для учителей средней школы. – М.: Просвещение, 2011. - 159с.
- 30.Зимняя И.А. Психология оптимизации обучения иностранному языку в школе// Иностр. Яз. в школе. - 2009. - № 4.
- 31.Иванова, Т.В. Теория и методика обучения иностранному языку: Базовый курс лекций. Часть 1 / Т.В. Иванова, И.А. Сухова. – Уфа: изд-во БГПУ. – 2004.
- 32.Игнатенко, Н.А. Факторы формирования иноязычной социокультурной компетенции будущего учителя: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Н.А. Игнатенко. – Воронеж, 2000. – 162 с.
- Колесник, А.А. Актуальность владения иностранным языком в современном мире / А.А. Колесник // Молодой ученый. – 2017. – №3. – С. 562-564.

33. Кузнецова, Л.А. Основы научных исследований: учеб. пособие / Л.А. Кузнецова, Е.Н. Елисеева. – 3-е изд., перераб. и доп. – Челябинск: Челяб. гос. ун-т, 2008. – 107 с
34. Кучмій О.П. Міжкультурні комунікації: структура і динаміка процесів// Культура народів Причорномор'я. – 2003. С.37
35. Литвинців В.В. Міждисциплінарний підхід до розвитку міжкультурної компетенції: російський приклад / / Розвиток міжкультурної компетенції через вивчення іноземних мов: потенціал, методи, проблеми. - 2006. - № 1. - 60-65
36. Лігоцький А. О. Теоретичні основи проектування сучасних освітніх систем: [монографія] / А.О. Лігоцький. К.: Техніка, 1997. — 210 с.
37. Лурия А. Р. Курс общей психологии: Мышление и речь. – М.: Изд-во МГУ, 1970. – 320 с. [120]
38. Ляховицкий М. В. Методика преподавания иностранных языков. –М.: Высшая школа, 1981. – 373 с.
39. Макаев Х.Ф. Мотивация как условие формирования языковой
40. Маликова, И.А. К проблеме различия понятий «коммуникативная компетенция» и «коммуникативная компетентность» / И.А. Маликова // Вестник Оренбургского государственного педагогического университета. Электронный научный журнал. – 2010. - № 1. – с. 90-98.
41. Маркова, А.К. Формирование мотивации учения / А.К. Маркова, Т.А. Матис, А.Б. Орлов. – Кн. для учителя. – М.: Просвещение, 1990. – 192 с.
42. Махмутов М.И. Современный урок: Вопросы теории. – М.: Педагогика, 1981.
43. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підруч. для студ. лінгв. ун -тів і фак. ін. мов вищих навч. закладів / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька [та ін.] ; під заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.

44. Милосердова Е.В. Национально-культурные стереотипы и проблемы межкультурной компетенции // ИЯШ. – 2004, №3. – С.80-84
45. Мильруд Р.П., Максимова И.Р. Современные концептуальные принципы коммуникативного обучения иностранному языку / ИЯШ – 2000 – №4. – С.19-14.
46. Морозова, А.Л. Развитие иноязычной коммуникативной компетентности студента неязыкового факультета педагогического вуза / А.Л. Морозова. – Томск: В-Спектр, 2010. – С. 101-105.
47. Ніколаєва С. Ю., Шерстюк О. М. Рівні володіння іншомовним мовленням// Іноземні мови // 2000, №2 // с. 69-72.
48. Общеввропейские компетенции владения иностранным языком: изучение, обучение, оценка / пер. под общ. ред. проф. К. М. Ирисхановой. М.: МГЛУ, 2005. 247 с.
49. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. 2-е издание. – М.: Просвещение. – 1991. – с.223
50. Пассов, Е.И. Коммуникативное иноязычное образование: готовим к диалогу культур: пособие для учителей учреждений, обеспечивающих получение общего среднего образования / Е.И. Пассов. – Минск: Изд-во Лексис, 2003. – 184 с.
51. Полат Е. С., Бухаркина М. Ю. Современные педагогические и информационные технологии в системе образования: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. 3-е изд., стер. М.: Издательский центр «Академия», 2010. 368 с
52. Проектна робота. Німецька мова/ упорядн.: Л. Горбач. – К: Шк. Світ, 2008. – с.59
53. Равен, Дж. Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация / Дж. Равен. – М.: Когнито-Центр, 2002. – 396 с.
54. Садохин А.П. Введение в теорию межкультурной коммуникации. – М.: Высш. шк., 2005. – с. 12-17.

55. Скалкін В. Л. Системність і типологія вправ для навчання говорінню// Іноземні мови // 1979, №2 // с. 19-25.
56. Слышкин Г.Г. Кинотекст (опыт лингвокультурологического анализа) / Г.Г. Слышкин, М. А. Ефремова. – М.: Водолей Publishers,
57. Слюсаренко О.М. Кваліфікаційна критеріальність компетентності: понятійно методологічні аспекти // Компетентність в освітніх запитах. Філософія ОСВІТИ. — 2009. — № 1—2 (8) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/philedu/2009_1_2/21.pdf
58. Сухомлинський В. О. Вибрані твори. В 5-ти т. Т. 3. – с. 70.
59. Everett M. Rogers, Thomas M. Steinfatt. Intercultural Communication. — Waveland Press, Inc. Prospect Heights, Illinois, 1999. — 292 p. 8. Дэвид Мацумото. Психология и культура. — 12е издание 2003
60. Смирнова Т. Н. Интенсивный курс немецкого языка. – М.: Высш. школа, 1989. – 320 с.
61. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам: Базовый курс лекций. Просвещение, 2002. 239с.
62. Сысоев П.В. Основные положения коммуникативно-этнографического подхода к обучению иностранному языку и культуре // Язык и культура. 2014. № 4(28). С. 184–202.
63. Тер – Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация Язык и межкультурная коммуникация. – М.: Слово/Slovo, 2000. – с. 25-33.
64. Томахин Г. Д. Лингвострановедение. Что это такое? // ИЯШ. –1996. – №6.
65. Фокина О. С. Историко-педагогический анализ становления понятия коммуникативной компетенции студентов // Научно-педагогическое обозрение (Pedagogical Review). 2016. № 3 (13). С. 97–102.
66. Фурманова В.П. Межкультурная коммуникация и лингвокультуроведение в теории и практике обучения иностранным языкам. – Изд-во Мордовского ун-та, 1993.

- 67.Халеева И.И. Некоторые проблемы обучения межкультурной коммуникации на основе когнитивного подхода. Психолингвистика и межкультурные взаимоотношения: Тезисы докладов 10 Всесоюзного симпозиума по психолингвистике и теории коммуникации. Москва. 3-6 июня, 1991. – М.: АН СССР, Ин-т языкознания, 1991. – С. 310-312.
- 68.Хуторский А.В. Определение общепредметного содержания и ключевых компетенций как характера нового подхода к конструированию образовательных стандартов: тезисы доклада. А.В. Хуторский. 2002.
- 69.Ценг, Ю.С. Развитие организаторской компетенции преподавателей в учреждениях среднего профессионального образования: дис. ... канд. Пед. Наук: 13.00.08 / Ю.С. Ценг. – М., 2006. – 160 С.
- 70.Щеглова, В.Н. Формирование коммуникативной компетенции в процессе обучения иностранным языкам / В.Н. Щеглова // Историческая и социально-образовательная мысль. – 2011. – № 4 (9).
- 71.Щербакова А.И. Художественное образование как инструмент творческого созидания нового пространства культуры // Вестник Московского государственного университета культуры и искусств. 2012. № 2(46). С. 123–131.
- 72.Щукин, А.Н. Обучение иностранным языкам: Теория и практика: Учебное пособие для преподавателей и студентов. 2-е изд., испр. и доп. / А.Н. Щукин. – Москва: Филоматис, 2006. – 480 с.
- 73.Яковлев, И.П. Ключи к общению. Основы теории коммуникаций. — СПб.: «Авалон», «Азбука-классика», 2006. – 230 с.
- 74.Язикова Н.В. Проблеми навчання іноземним мовам в рамках міжкультурного підходу / / Розвиток міжкультурної компетенції через вивчення іноземних мов: потенціал, методи, проблеми. - 2006. - № 1. - С. 142-145